

Motion till riksdagen 2021/22:4618

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2021/22:186 En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anonyma vittnen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förutsägbarhet i strafflindring för kronvittnen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt straff för övergrepp i rättssak och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning av kvalifikationsgrunderna för grovt övergrepp i rättssak och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om resning till nackdel för den dömda och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har överlämnat en proposition med flera angelägna förslag, såsom höjt straff för övergrepp i rättssak och mened och införandet av ett kronvitnesssystem. Det är särskilt välkommet att propositionen kommer nu eftersom detta är förändringar som regeringen länge motsatt sig och röstat ned i riksdagen. Exempelvis ansåg Socialdemokraterna att ”nackdelarna övervägde fördelarna” med ett system med kronvittnen, när riksdagen röstade om frågan för bara tre år sedan. Emellertid vann Kristdemokraternas yrkande om att införa ett sådant system riksdagens gillande. Det är bra att regeringen nu tillgodoser detta tillkännagivande och att det sker relativt snabbt. Det är inte alla tillkännagivanden regeringen lyckas tillgodoses på dryga tre år.

Emellertid är regeringens proposition inte tillräckligt omfattande för att på allvar komma till rätta med de allvarliga problem med tystnadskultur och skrämda vittnen som

präglar Sverige, detta trots att Sverige har enorma problem med skjutvapenvåld som kan fortsätta eskalera eftersom få vågar prata med polisen.

Utredningen (SOU 2021:35) kommer fram till att ett system med anonyma vittnen inte bör införas. Kristdemokraterna delar inte den uppfattningen. Det gör inte heller Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten, som alla förespråkar att ett system med anonyma vittnen införs. Ett av skälen till att regeringen säger nej är att systemet skulle användas sällan – vilket är poängen. I de fall där det finns goda skäl att tro att ett vittne och/eller dennes familj riskerar allvarliga repressalier från organiserade kriminella, ska han eller hon kunna vittna anonymt. Att det inte är en vanlig företeelse är något positivt, men det hindrar inte att det ändå skulle skydda just i de fall där det kan användas. Samma sak gäller regeringens invändning att det främst kommer att gälla i fall där det finns tillfällighetsvittnen som inte identifieras av eller åt gärningsmannen. Detta må inte gälla i alla fall, men i de fall där ett tillfällighetsvittne kan skyddas av anonymitet innebär det att vittnet kan skyddas. Regeringen ger nu helt upp denna möjlighet, detta trots att vittnen har mördats, hotats och blivit offer för bombattentat i Sverige redan i dag. Sådana fall är vart och ett för sig ett skäl till att införa ett system med anonyma vittnen. Vidare konstaterar regeringen att den som har skyddad identitet och är tjänsteman redan i dag kan vittna anonymt. Således faller rättssäkerhetsargumentet, vilket även faller på att flera andra europeiska länder har system med anonyma vittnen som prövats av och godkänts i Europadomstolen. Att systemet använts sparsamt i våra grannländer är förstås bra, men Sverige är relativt ensamt bland jämförbara länder med den sammantagna problembilden med veckovisa gängrelaterade mord och en omfattande tystnadskultur som enligt polisens egna rapporter gör det svårt för myndigheten att utföra sitt arbete på vissa platser. Sammantaget innebär detta att Kristdemokraterna inte delar regeringens bedömning. Ett system med anonyma vittnen bör därför införas.

Systemet med s.k. kronvittnen som regeringen föreslår är otillräckligt. Precis som Åklagarmyndigheten skriver i sitt remissvar kommer systemet inte att vara tillförlitligt för den som medverkar i en utredning om annans brottslighet. Det går att ifrågasätta hur attraktivt systemet över huvud taget kommer att vara och om det alls kommer att gå att övertyga brottslingar att vittna när åklagare inte kan lämna strafflindningsgarantier till en gärningsman som vittnar om andras brottslighet. Ett kronvitnesssystem kräver ett stort mått av förutsägbarhet och avsevärd strafflindring för att fungera.

Kristdemokraterna välkomnar att regeringen vill höja straffet för övergrepp i rättssak och konstaterar att även detta är något som riksdagen riktat ett tillkännagivande om. Vi är dock inte nöjda med straffskalan som regeringen föreslår. Vi anser att minimistraffet för övergrepp i rättssak bör höjas till 1 års fängelse och maxstraffet till 5 års fängelse. Straffet för grovt övergrepp i rättssak bör höjas från 2 till 4 års fängelse och maxstraffet från 8 till 15 år. Det grova brottet ska särskilt inriktas på organiserad brottslighet. Vi anser också att de nya kvalifikationsgrunderna som nu införs ska prövas inom två år för att se om de fått avsedd effekt.

Vidare nämner Åklagarmyndigheten behovet av resning till nackdel för den tilltalade ifall denne beviljats strafflindring på felaktiga grunder. En sådan förändring bör genomföras.

Gudrun Brunegård (KD)

Sofia Damm (KD)

Mikael Oscarsson (KD)

Tuve Skånberg (KD)